

1777 ²⁶/₅ 14: 1. Beh. af F. t. L. om Till. t. L. om Erstatningsansvar for Skade ved Jernbanedrift. 1778

landet. I Udlandet er man overalt kommet til det Resultat, at her foreligger en særlig farlig Virksomhed, som medfører en særlig Risiko, og at denne Risiko maa bæres af den, der udfolder den paagældende Virksomhed. Jeg kan ikke se andet, end at Erfaringerne fra Udlandet ogsaa betyder noget for os, da Jernbanedriften jo er en væsentlig international Virksomhed, der drives under de samme Vilkaar i det ene Land som i det andet.

Den højtærede Minister nævnedes dernæst, at Jernbanedriften var ikke blot nyttig, som jeg ogsaa havde sagt, men ogsaa nødvendig. Deri har den højtærede Minister ganske Ret, den er nødvendig. Men for hvem? Ikke for den paagældende skadelidte Lodsejer, men for Samfundet, og det er ganske naturligt, hvis Jernbanen ikke selv kan bære Risikoen, at Samfundet da træder til og giver det Tilskud, som er fornødent, for at Jernbanen kan bære denne Driftsudgift, nemlig for at opnaa det store Gode, det er for Samfundet at have disse Jernbanelinier.

Ministeren bebrejdede mig, at jeg havde behandlet Sagen efter juridiske Hensyn. Ja det er ganske rigtigt; men et meget vigtigt juridisk Hensyn, naar man giver Love eller overhovedet beskæftiger sig med Lovgivning, er netop at afveje de forskellige berettigede Interesser imod hinanden, og det er det, jeg har bestræbt mig for at gøre her. Jeg har bestræbt mig for at paapege, at netop en rimelig Afvejen af de berettigede Interesser maa føre til, at ikke den tilfældige skadelidte, men Jernbaneselskabet bærer Risikoen.

Den højtærede Minister sagde, at Skaden kunde blive ganske overvældende stor for Jernbaneselskaberne, hvis man ikke paa en eller anden Maade hjalp dem; det kunde tænkes, at der i enkelte Tilfælde indtraf en Skade, som havde et saa uhyre stort Omfang, at det kunde virke knusende for det vedkommende Jernbaneselskab. Ja, men maa jeg spørge, naar den kan virke knusende paa Jernbaneselskabet, hvorledes vil den saa ikke virke paa den private skadelidte? Der er jo ingen Tvivl om, at den for den private Lodsejer vil virke ganske anderledes knusende end for et Jernbaneselskab. Der er heller ingen Tvivl om, at Assurancehensynet, som den

højtærede Minister paaberaabte sig, vil ganske anderledes kunne benyttes, naar man gaar ud fra, at det er Jernbaneselskabet, der skal bære Skaden, end naar det er den enkelte Lodsejer. Lodsejere forsikrer jo ikke altid, og det kan heller ikke ventes, at man skal have alting forsikret mod al Skade. Ofte *kan* man slet ikke forsikre fuldt ud. Naar Talen er om Skove og den Slags Ting, bliver der en uhyre Risiko tilbage. Jernbaneselskaberne kan ganske anderledes udligne Risikoen — de har deres Forsikringsselskab netop til det samme —, saaledes at selv om der i et enkelt Tilfælde indtræffer en endogsaa meget stor Skade, bliver den ikke meget følelig for det enkelte Selskab. Det er vel nok saaledes, som den højtærede Minister nævnedes, at man kan forsikre sin Ejendom, for saa vidt Forsikring overhovedet lader sig praktisere, mod Brandskade forvoldt ved Gnistere fra Lokomotiver i Forening med Brandskade af andre Aarsager, men som den højtærede Minister ogsaa nævnedes, vil i Almindelighed den Omstændighed, at et Forsikringsselskab skal bære en saadan yderligere Risiko, medføre, at der skal betales en forhøjet Præmie. Den forhøjede Præmie svarer naturligvis til den yderligere Risiko, der er Tale om, og maa blive den samme, hvad enten den betales af den vedkommende Lodsejer eller af Jernbaneselskabet, og saa ser jeg ikke bedre, end at naar man mener, at Jernbaneselskabet i og for sig er nærmest til at bære Risikoen, følger deraf simpelt hen, at det ogsaa maa betale Forsikringspræmien.

Saa nævnedes den højtærede Minister, at Jernbaneselskaberne burde vide, hvordan de var yndte; de burde vide, hvad de skulde gøre, og hvad de var fritagne for at gøre, der burde være klare og tydelige Betingelser for Erstatning. Ja Selskaberne er i den Henseende ikke anderledes stillede, end Folk er paa saa mangfoldige andre Punkter her i Livet. Det er ved det almindelige Erstatningsansvar saaledes, at man ikke altid, ja endogsaa kun meget sjældent, kan slaa op i en Lov og finde opregnet, hvad man maa gøre, og hvad man ikke maa gøre. Nej, man maa som fornuftig Mand afveje, hvad der er rimeligt og fornuftigt, og hvis man har skønnet galt, kan man paadrage sig Ansvar. Jeg